

Жыйылыу

Кеслер иш къурап къармашханланы юслеринген баръангы сёз

Форуму ишин республикада «Усталыкъдан фяйда тошоюруге» салынган налог кийирилгени беш жыл топъанына жаралагъан зиле. Аны хайырландыруу бардыр инсан кеслери бардырған предпринимательство ишлерин законлу халга кёчюрюрге онг тапхандыла. Он къуру алгъа угай, регионну социал-экономика жаны бла айынууда да хайрылы болганды.

Владимир Надыкто айтханды, энци ишин бу халда бардырыгъа жаратханы бизни къармаша магъаналы. Аны экономикагъа къошумчулугу эмди, он кеси да адамлагъа административ тыйгъычлагъа тобемей предпринимательство бла жорширге он береди.

Биогнонлюке саулай Шимал-Кавказ федерал округда кеслери иш къурап къармашхан 884 миң инсан барды. Топу эркинликке келечени орунбасары билдиргенге кере, бу налог болум 2028 жылгъа дергезе озулукъду. Ары дери аны право жаны бла мурдорун къуаргъа, былай инсанлагъа айырыгъа, а бюрге он болуп тургъа этерге керекди. «Усталыкъ фяйда тошоюруге» салынган налог болуму хайырланды алааны кйлерди кеслери предпринимательствода сынан кйр-

Къабарты-Малкарны Правительствосуну юююнде «Мени бизнессим. Мен кесим иш къурап къармашханадама» деген форум этгенди. Анга Россия Федерацияны Президентини Шимал-Кавказ федерал округда топу эркинликке келечени орунбасары Владимир Надыкто, республиканы Правительствосуну Председатели Мусукланы Алий, къарал власть органданы, ишчи биригиушени, бизнесси айнытуу институтланы келечилери, кеслери иш къурап къармашханла да къатышхандыла.

гендиле, ишлерин законлу халга кёчюргендиле. Бир игиси, аны урунуу келишимни кеслеринде къармашуу бла бирге хайырландыгъа жарайды. Инсан тошорген фяйда уа мобилный приложенинда эсепленни турады.

Мусукланы Алий да Владимир Надыкто айтханы барын да дурус кёргенин, республиканы ошучулары бу бюлгюню айнытуугъа баш магъанала бергенлерин чертеди. «Эсизиге салайыкъ, «Усталыкъ фяйда тошоюруге»

налог болум Къабарты-Малкарда 2020 жылда июльда кийирилген эди. Ызындан келген жылны алына аны миңг бле жарам инсан хайырлана болгандыла, биогнонлюке уа алааны саны 89 миңгге жетгенди.

Бурунну жыл бла тенгледиргенде, бытыр ала 1,8 кереге кйп ача ишленгенди, бойыл ал апты айны ичинде уа оны 3,3 кереге салмагъа жетгенди. Къабарты-Малкарны бюджетине андан (налог бла) 89 миллиондан аслам сом келгенди.

Бу халда ишленгени арасында кйле адамланы эмди жоклене ташуу (такси), логистика, ремонт, маркетинг, ариулуку этиу, сабийлеге कराуа эмди аланы юйретуу бла жорешедиле, кеслери этген затланы сагъадыла, IT бёлюмде урундыла.

Къабарты-Малкарны экономикаы айнытуу министри **Рахайланы Борис** да, регионну экономикасына аладан иги къошумчулык болгъанын чертеди: «Бизни борчубуз – былай инсанлагъа болушулук беруу бла къалмай, ишлерин он халда бардырыгъа сюйгенлини саны бюлгюнде кйп болура этгенди».

Аны юсюнден кенгешде кйп кере айтлганды, ишлерин бу халда бардыргъанланы, бегиреке анда жаш тёлнюне жаны бла онтуругъа болулугун да ойгагъадыла. Кенгеше къатышхан къонакыла да оюмларын эмди жетишимлерин тура этгенди.

УЛПАШЛАНЫ Мурат.

КъМР-ни Башчысы

«Ал урумугъуз къыйматлыды, мынган ары да жетишимли болуугъуз!»

Мындан бир жыл алгъа Питторскда жангылыкъланы «ТАСС Кавказ» регион арасы ачылыгъанды. КъМР-ни Башчысы Казбек Кокоев аны коллективни къызыу алгъышлагъанды.

«Он саулай СКФО-гъа да магъанала иш болганды. Аны хайырланды Россияны бектулу халарлауу агентстволарындан бирини – ТАСС-ны иши бютюнлюке билеу Шимал Кавказгъа тура этиледи.

«ТАСС Кавказ» жамауатха жангы халарланы билдиргенлей турады, белгили эмди сейир адамланы оюмлары, сагъышлары болгъаны билдиргенлей турады, белгили эмди сейир адамланы оюмлары, сагъышлары бла шагъырей этеди, ушакъла бардырлары. Аны кызыуу, экология, аз ишлеу, билим беруу эмди промашуу къулуштуруу, бизнесси келечилери, билим беруде бла маданиятда ишленген эмди башхала бардыла.

Алагъа ТАСС-ны корреспондентлери берген соруула бусагъада кимни да къыйгы этдирген болуулары юслерингендиле. Аны себепли алагъа берилген жууапла энци жангылыкъла болуп, кенг жайыладыла.

Мынчымал, топууунал эмди жаланда тозоу – къысса айтханда, ма алай багъа берирге бол-

лукуду «ТАСС Кавказ» ишине. Анда ишленгенле, сёзсөз, Шимал Кавказы, къыралыбизни къыйыла жанын саулайда жангы халарла бла жалчылыгъа, жамауатны оюму къураууа улгу къыйын саладыла. Керти окуна, он бийик даражада эмди тынгылы къурагъан улгу проффесионал ишчи.

Бу Ара басха органдыла бийик технологиялы коммунициярланы заманында, эрциму къыты багъанда, иши къыйматлы къурауу, сейир шартлары, акыл оюмлары, сагъышлары болгъаны материалла бла окумууаланы кеслерине тартиуну аламуу колпоссоду. Аны онг ушакъла регион информатция бютуну комедасында бардыла.

«ТАСС-Кавказ» регион халарлауу араны коллективин «биринчи тугъан кюно бла» жорегимди къызыу алгъышлайма. Бу проекти, аймид да, тохташканла санаргъа болукуду. Ал уруму къыйматлыды, алай зоу уа, андан ары тугъан апаргъа болукуду. Он жолугууда жангы жетишимлеге, бютун улгу бийикликке жетеризин тегерим!» деп жазганды КъМР-ни Башчыны телеграм-каналында.

ЮСОПЛАНЫ Галина хазырлаганды.

Правительство

Жаралы полициячыны къайгыгъысы да кёрюлгенди

Къабарты-Малкарны Правительствосуну Председатели Мусукланы Алий бардырған кенгешде этгенди. Аны юсюнде «Усталыкъ фяйда тошоюруге» салынган налог болуму хайырланды алааны кйлерди кеслери предпринимательствода сынан кйр-

Проектеден бири бла Къабарты-Малкар Республикада билим беруде жууаплары паспортуна кийирлик турениулини дурус кёргендиле. Алагъа тийишлиликде, Урван районда орта шолпаны жагъартуугъа асламыракъ ача бёлгюнюрокъду. Жарыкъландыруу эмди илму министр **Анзор Езаев** билдиргенча, регионну бюджетинде къошакъ халда жибериллик 108 миллион сомгъа Нархъалында экинчи номерли мектепте тынгылы ремонт (59,5 миллион сомгъа) этилил бошалыкъды, сора Урванны шолларынды

мадар (48,5 миллион сом) этилликди. Кён фатарлы юйлене тынгылы жагъартуугъа жыйылган тёлнюле кюр юк жылгъа эм аз влечмерин тохташдыргъандыла. Алай бла 2026 жылда аны багъасы бир квадрат метр ююн – 11, 2027 жылда – 12, 2028 жылда уа 13 сом болукуду. Талай ошу бла Эл мюлк, Табийгъат байлыкълары эмди экология, Цифралы айнуу, Жаш тёлнюле ишлери жаны бла министрстволаны ведомство къагъытлары федерал законодательствогъа келишча этилгенди. Дагъыда алкоголь эмди спирт къатыш-

лары болгъан продукцияны Къабарты-Малкарда розника халда сатыгъа контроль (надзор) этинуе, андан сора да маданий байлыкъларга саналгъан объектеге ол халда кез-къулак болууну юсюнден болуулары дурус кёргенди.

Республикада агроенюлюк билим беруде айнытуу эмди аз мюлк министр Хасан Сижжава жууаплы болукуду. Тийишли проект «Агропромышленность комплексде кадрла» регион проекти тамамлагъан кезуде жарашдырылганды. Кенгешде дагъыда республикада жаш тёлню политика бла байлмы торлениуле ишини юсюнде да облешкенди. Сора алгъарыла да Нальчикде амалныкъы чабып, жаралы болгъан полициячыгъа болушукъгъа КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокоев** буругуу бла жарым миллион сом жибергени ошуну этилгенди.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Себеплик

Ачха саузгъагъа тийишлеле сайлангандыла

Быйыл «Агростартап» грант программасы къатышып, Къабарты-Малкардан 19 эл мюлк хорлагъандыла. Анда биреуе бериллик ачханы мардысы 3,2 миллион сом бла чекленеди. Аны уа производствону кенгертиуге эмди продукцияны асламыракъ чыгаруугъа къаратырға болукуду, дегенди республиканы Эл мюлк министрствосунда.

Конкурсу иземлеринде айтлгъанча, эл мюлке (КФХ) бу гранты алган кюлеринден башлап, 18 айны ичинде хайырланым бошаргъа керекди. Ачханы уа, кёрюлгюлеги бизнесс-планнасы тийишлиликде, жаланда мюлкю жумушларына къаратырға эркинлиди.

Къыралдан болушулук алгъанча, андан сора да хар жый сайын, аны алында керууу бла тенгледиргенде, эм азындан он проценте аслам продукция чыгарууга борчууладу. Бу иземле алагъа беш жылны ичинде сакъланады.

Саулай айтханда, «Агростартап» грант программасы быйыл къыралны эмди республиканы бюджетлеринден 51,2 миллион сом жиберилгенди.

Узакъ ёмюрлюлюкню амалларын сюзгендиле

Нальчикде «Астра-Сфера» илму-излем медицина институту мурдорунда «XXI ёмюрде саулуугу коючидирнуу жангы амаллар» деген ат бла биринчи битеросой илму-практика форум бардырылганды. Анга Москваы, Санкт-Петербургу, Къазанны, Нижни Новгороду эмди Россияны кйп басха шахарларыны алгъы илму-излем, билим беруде эмди медицина учрежденилорыны постеном медицина жаны бла ишленген экспертлери келгендиле.

Дагъыда форуму ишине КъМР-ни Саулукъ сакълау, Жарыкъландыруу эмди илму министрстволары, Россияны, ол санда Къабарты-Малкарны да тераветтерини илму медицина биригиушени, КъМР-ни врачларыны палатасы, Питторскда илму реабилитация эмди курортлогъаны жаны бла федерал араны, Новосибирскде биотехнологияны Ю.А.Овчинников этиу биригиушени келечилери къатышды.

Белгили алимлени кенгешлери башларыны алында пресс-конференция болганды. Анга «Астра-Сфера» медицина институту ректору, профессор **Эдуард Шогенов**, Росаравендоруну регион бёлгюнюне башчысы **Ахматланы Алим**, медицина илмулары доктору **Мурат Уметов**, Миллет ассоциация-

Анзор Езаев былай тобешуеуе регионну медицина илмуосуна магъаналы болгъанларын чертеди. «Он жаш специалистлеге, студентлеге да илму жаны бла ёсере себеплик этржи аламан ахалды. Ким биледи, шёндюго илмуу бла шагъырейленген жаш адамладан кёлпери жашуу жолларын торлендирге да болурла», дегенди.

Медицинада жангылыкъланы юслеринден форумда доклад этрик Евгений Печковский а, журналистлени сорууларына жууаплай, постеном медицина жаны бла специалистлени бириджириде ассоциация не магъананы тутханын юсюнде да тынгылы халар айтханды. Жалгъан интеллект медицинада кылай хайырланганын аныгъала, ол врачны бир заманда да алышын-

манда уа генетика эсге арталдыла алманмагъанын жарысп айтханды. «Медицина институтында, университетде алчы технология сынаула хазна хайырланымайдыла, ингиллиз тилден окуяна студентлени жалаанда эки курсу окутадыла», дегенди.

Окъуу юйлерде саулуукъ сакълауда ишлерик кадапты кылай хазырлагъанлары, КъМР-ни врачларыны палатасы эмди Миллет медицина палата алааны ишлерине къаллай себеплик этгенлерини юслеринден соруула уа, Эдуард Шогенов жууапла бергенди. Ол айтханычъа, «Привзание» медицина колледж эмди «Астра-Сфера» институт ишлерин жангы амалланы хайырланым алай къурайдыла, медицинадан терен билим беруу жаны бла проектиле бардырылады. «Медицинада бийик усталыгы болгъан адам» деген атха тийишли болуп ююн, торлю-торлю мадарла этиледи.

«Астра-Сфера» медицина илму институту республиканы Жарыкъландыруу эм илму министрствосу, башха билим берген организацияла бла къаты байламлыкъта ишлейди, ала шёндюго иземлеге келишедиле. Башха сагъынгылан палатала алагъа тутулулуку этгенлей турадыла. Ол байламлыкъланы хайырландыруу студентле билимлерин дайым да ёсдюрюрге, аны ишде сынаргъа онг табдыла», деп къошханды Эдуард Печков.

Ахматланы Алим а вузулда илму араланы медицина хазырлауда не магъанала тутхандырын айтханды. Дагъыда аны оюмуна кере, медицина жаны бла усталыкълы жаланда анга жюреги тартахъан, хунери да болгъан адам сайларгъа керекди.

ХОЛАЛАНЫ Марсият.

ны келечиси **Евгений Печковский**, Постеном медицина жаны бла специалистлени бла организацианыны миллет ассоциациясыны топуруучу директору **Станислав Крюков**, дагъыда Санкт-Петербургда биология илмулары доктору, медицина вирусологияны, молекуляр генетиканы бла биобанкиннин сынауну илму-излем институтуну таматасы **Олег Глютов** къатышхандыла. Анда сёвше, КъМР-ни жарыкъландыруу эмди илму министри

дарлапмазлыгъанын чертеди. «Жалгъан интеллект, постеном медицина да къурагъанлы артык кёл заман озмагъанды. Алгъа ала жаланда илмуда хайырланымла этиди, энци уа аурууладан багъыуда бек магъаналы жерни алгъандыла», дегенди профессор.

Ол биогнонлюке багъыуу жаны бла жаш адамлагъа берилген билим бек акъыртын торлендиргенени, бир-бир программала уа 1958 жылгъа жарашдырылгъанлары, ол жа-

Мен сагъышланыгъыз «жорчекчиге» басарган алгъа

Эслиле иномет тазалыкъ болгъан журтда туудула

Ала биринчилени санында эдиле

Таулада бла суратлада уа кюн юрлюю

Ана миллени бюгюнню болумларын тинггендиле

Юйор таматадан башласак, Философия илимуну доктору, профессор, КФМР-ни илимуну сыйлы кылуучусу, республикасыны культуросыны сыйлы кылуучусу, Россияны табиятга илимунуны академия Фендацияны Ибрагимни жашы Салих бир да огурулу адам эди. Он Кенденде 1933 жылда улуу айыорда тууганга – беш жаш кыз. Улуу Ата журт уруш башланганда, Салихи тамата кырандылары Хамит, Керим, Юсуп аскерде болгондыгы. Алай бла Шаабт сюржон жолуна жаштары Исмаил, Салих, кызы Балтам (Мусулман) ала чыккандыгы.

Ала Кыбыргыстанда Джалаал-Абад областыда Сузак районуна Яр-Кичтак элге тошгонди. Онбиржылдык Салих анда мамук жыйган жерде ити ишлер – Мастаулу урунаны ючюн – денге майдагыла тиийли болгондыгы. Анга аны Сталини эки бла бергендеринде: «Ол мени ктайдан таныйды?» – деп сейирининге айтуучу эди ол.

1940 школга жорюп башлагандыгы. Сегиз классны бошоп, Салих Джалаалабадда педуучилиеге киргенди. Аны бошоп, Яр-Кичтакта кыйтай, анда устаклык ишин баштагандыгы. Кыргыз кызы университетте заочно окугандыгы.

Салих шкода ишлей турган заманда келгендери ары, Ростовда университетини бошоп, жаш устас Тамара Афанасьева, «Мен Донда тууганым бир кызык станицада» – деп жапар айтат эди бирде келиничи Тамара, – Ала туткандыла атам-анам. Атамы устас кылылары бар эди да, ол кыймык ишлей, аны бла да онг тандыргандыгы койорсоң – адамданы сууну ары жанын бтюрюп тургандыгы. Чабак тутарга да барычу эди. Атам, элчи кырандышым да уруш-ка кеткен эдим. Атам кыйтай эди. Алай манга оңир жыл болгонданы, атам ёлоп, бек кыйтайлап сабыз. Атам жанын бтюрюп тургандыгы. Волгоградта сабын болмаган ата эгеминде өсгөнү. Ростовда университетини бошогандан сора, мени Кыргызстанга ийгенди. Андан ая Яр-Кичтак элде школга. Салих ала мен атам тобогеничи. Зауучу эди ол. Школ алпында вoleyбол ойной турду эдиле бир кызуум адам. Салих, алдан айырылып кетип, аруу кийин келген эди артыга. Узбекиле жаш эдиле асылдык. Салих ала мени Кенденден келген эди артам мени тилеге Волгоградга ахуларыма.

Ата журтка Салихи юйорю 1958 жылда кыйтайчанды. Он Кенденде устас, зачуу болуп да ишленгенди, биологиядан бтюрюп бергенди бергенди. Окуучулардан бригада кырап, бир гектардан 90 центнер картоф алып, республикада алыч жерге чыкканыларын эллие болгон да эсгеримюдоле. Жашуу негери Тамара Емельяновна кыз Кичтак, шкода орус илден бле адиптанган.

Юйор Эслиле ниет тазалык болгъан журтга туугадыла

Таулу халкыда юлгюлю юйорле хар бир элли да ехтемлигидиле. Кенденде аллай юйорледен бири Эфендияны Ибрагимни жашы Салихкызыды. Он юйорде юч илму доктор, эки да кандидат болганы айтып турады ала миллетте кыаллай керекли кылуулк этгенерин, махтау кыошханларын.

дөрс бергенди. Жарашылуу келин тукумдык, элге да кесин оюдогортди. Салих Бакуда аспирантурада окуганды, ол элде кыйын анысы бла жашагандыгы. Аланы аралары кылай татты болгонун бир шарт айтады. Бир ушаргыбызда Тамара Емельяновна: «Мен кызым атам бла жыйрма жыл жашаганыма. Аны илгилин унутпаймын. Дунини алышсам, мени аны жанын салгызып деп тилейме Салих!» – дегенин унутпаймын. Салих, кеси билим алгачына, юйоринден да ити окуртасын олга кыраганды. Тамата Эфенди улу Бакуда билим алганында, анда излеп, табып, Абайланы Ханфираны бла Шахманлыны Фузаны, кыады ары эгилген Молдаланы, башка таулулары юсөөринден да ити окуртасын олга кыраганды.

Салих ала Тамара кызык жыл туугандыгы. Кезинде Казан кыргыз кыргыз университетте, Ала менча тезде окутуханларын а ким санаялыгында.

Бу юйорю, жашлары Фуданы да кышууп, Кызынаны юсөөндөн жыйшырыган заттары ондан артык китапка киргенди. Алпай улу саулга да этгенди ала миллетте. Салих бла жашы кыраганын конференцияны, аланы ызларындан чыкканын киталпаны магъаналары уу чексизди.

Салих элге, ата-ана юйюне теректер барычу эди. Анда ишлерге, со-

лурга да, эллилери бла ушак этерге да бек сойгени ол. Кузун, буючу кюенде да жуукчу, ахлуку жуулауу да баш борича санагандыгы. Бюгон атасын ол ызын суутмай, ары жашы Фуд бла кызы Ирина жюрюйдиле. «Атамы юкю бизин ол жайгыбызды», – дейди Фуд. – Биз да сюебиз, сабылге да тардырадымын аруу дайым. Тамырыбы андан келгенин аныгадыла».

Тамата оупду да, Иринаны юсөөндөн айтырга керек болду. Экинчи тегине эткенди. Он Кенденде тууганды, Нальчикде өсгөнди. 1982 жылда медицина факультетини бошоганды. 1998 жылда уа, аспирантураны тауусуп, жорек аруулары юсю бла кандидат ишине кыруулган, медицина имунуны кандидат болгондыгы. Кыргыз-Малкър кыргыз университетте доцентди. Уруну жолун анда ассистент болуп башлап, госпиталь терапияны кафедрасында ишлей турды. Илму иштерин саны отуздан ашык болду. Иринаны бичини алай терен билими, даржалы алмиди. Эки жүзгө жуукчу илму ишине авторду. Ала кыз бла эки ёдорюндө. Жамия юрлоти, Рустам а ата-ана ызлары бла барды.

Филология илиминде доктору, КФМР-ни маданиятыны сыйлы кылуучусу Эфендияны Салихи жашы

Оюм

Фудка быйыл 60 жыл болгонды. Он да Кенденде тууганды. Нальчикде өсгөнди. Эрке уа болмаганды. Бирде Салих мени бек сейир эдирген эди, энди жете келген жашы оупу айлада заводда ишлей турганын айтты. Эки профессор – Салих бла Тамара, айкы да, кечиндирилдик эдиле жангыз жашларын бла кызыларын, алай а, бам, алмай, азы тутарга койретпекши эди ол.

Фуд 1989 жылда Кыргыз-Малкър кыргыз университетини тарых бөлгюм айырмалы бошоганды. 1989 жылда КФМКУ-да культу-рология кафедрасы «Эстетика» илму жаны бла аспирантурага киргенди. Аны бошоп, 1995 жылда «Социальная философия» деген аты бла кандидат диссертациясын кыруулган, философия илмунуны кандидат болгонды. 1999 жылда уа Ростовда – «Теория культуры» деген аты бла доктор диссертациясын да кыруулаганды. Анга ол заманда жаланды 34 жыл бола эди.

Ол уруну жолун аспирантурадан сора КФМКУ-да культу-рология кафедрасында ассистент болуп ишлей турганды. 2000 жылдан бери Фуд Искусстволаны Шимал-Кавказ клас-си институтуна ишлеп келеди. Ол анда, культу-рология кафедрасын профессорна эртен өсгөнди. Маданият, илму табияттан, маданият философиядан, социологиядан да дерсле береди. Аны аспирантура да барды. Аны кылуунда онга жуукчу аспирант кандидат иштерин, эки адам да доктор диссертацияларын кыруулаганды.

2000-2006 жылда уа Фуд институту ректор болуп турганды. Ары эртен институтта таматалык этген Рахияланы Анатолини ишин андан ары бардыгын айтты. Фуд илму табияттан, маданият Парламенту депутатыды. Орун биринчи керде 2009 жылда айырлганды. Андан бери да болган айырула да ётоп барды. Ага юлгюлю ол билим берди, илму амда саулук санаялуу комитетин, маданият, туризм эс аспаптын информация жаны бла комитетин да ченди.

Аны юй бичеси Мускуланы «Александрны кызы Росина Филология факультетинде кандидатты. КФМКУ-да инг чили тили кафедрасында доцентди. Ала эки мулдор эки кыз ёсдорди. Юйор тамата Амир экономист, юрист билим да алганды. Искусстволаны Шимал-Кавказ клас-си институтуна аспирантура окуу турды. Астерм, жак болса да, белгили баскетболчи. Агар университетте негрт эми газ жаны бла окуйду. Саида 11-чи класс этгенди. Алимчык а ала оюно кысып кысып кысып кысып бош жерде бир зат да өсмейди. Эслине ниет тазалык толтурган журтта тууганды, коч-кырау аладыла, халкыларына жарайдыла.

МУСУКАЛАНЫ Сакимат.

Документе Кыргыз-Малкър Республиканы Жаш тёлю правительствосун кырау жаны бла конкурс комиссияны кызуумун кыабил кёрюну юсөөндөн

Кыргыз-Малкър Республиканы Жаш тёлю правительствосун кырау журтада конкурс комиссияны кызуумун Кыргыз-Малкър Республиканы Президентини «Кыргыз-Малкър Республиканы Жаш тёлю правительствосун юсөөндөн» 2008 жылыны 25 июлунда чыгарылган 85-УП номерли Указы бла кыабил кёрюлгөн Болумуну 1,3 пункту тийишлиде.

1. Кыргыз-Малкър Республиканы Жаш тёлю правительствосун кырау журтада конкурс комиссияны бу бурдукта кёргозгөлгөн кызууми кыабил кёрюлгөн.

2. Кыргыз-Малкър Республиканы Башчысы «Кыргыз-Малкър Республиканы Жаш тёлю правительствосун кырау жаны бла конкурс комиссияны кызуумун кыабил кёрюну юсөөндөн» 2023 жылыны 27 апрелинде чыгарылган 171-ПР номерли буйругун куюн тас этгенге санарга.

Кыргыз-Малкър Республиканы Башчысы **Наличи Шакыр, 2025 жылыны 8 июлю, №113-ПР**

Кыргыз-Малкър Республиканы Башчысыны 2025 жылыны 8 июлунда чыгарылган 113-ПР номерли буйругу бла кыабил кёрюлгөнди

Кыргыз-Малкър Республиканы Жаш тёлю правительствосун кырау жаны бла конкурс комиссияны

Козокко М.М. – Кыргыз-Малкър Республиканы Башчысы Администрациясы таматасы (конкурс комиссияны председатели)

Люев А.Х. – Кыргыз-Малкър Республиканы жаш тёлю ишери жаны бла министр (конкурс комиссияны председатели орунбасары)

Амшукоев В.К. – Кыргыз-Малкър Республиканы Жамаат палатасын патриот ниетде юйрети, кеси ырызлыклары бла игилгеке этиу, жаш тёлю ишери амда ветеранга болушу жаны бла комиссияны таматасы (ырызлыкчы кере)

Амшукоев Ф.К. – «Кыргыз-Малкър Республиканы профсоюзлары федерациясы» Союзун председатели (ырызлыкчы кере)

Алажев А.К. – бийик билим берген «М.Кокоев аты Кыргыз-Малкър кыргыз аграр университети» факультетинде бюджет учрежденияны жаш тёлю политика эмда кыошк профессионал билим беруу жаны бла проректору (ырызлыкчы кере)

Атайланы Ж.Д. – «Сауланган ючюни ылаздысы одьердерини биргилерини миллет атышшылысы» коммерция болмаган организацияны (МЕГАПР) Кыргыз-Малкър Республикада бөлгюмю таматасы (ырызлыкчы кере)

Гудов А.Ф. – Кыргыз-Малкър Республиканы Правительствосун Аппаратын башчысы

Заев А.К. – Кыргыз-Малкър Республиканы жарыкчандандыруу эмда илму министри

Емузова Н.Г. – Кыргыз-Малкър Республиканы Парламентини Билим беруу, илму, спорт эмда жаш тёлю ишери жаны бла

Кызуушлалар

Кёпюрле жангыртыладыла

Республикада бюгюнлюккө он кёпюрге тынгылы ремонт этиу турады, деп билдиргенди КФМР-ни Транспорт эмда жол молк министерствосундан. Аладан тогузу Экинчи Чегем – Булуңгу жолдадыла. Барыны да узуунулу 214 метр болды. Терек обектеде, ала уа Чегем, Какташ эм Джунгу суулары башлары бла өтедиле, кызууш-монтаж ишине энта да бардыла, кыргыз бешинде специалистте асылбай жай окуна бошагандыла.

Очуну кёпюр а Маскый – Уржакане трассада Терк сууну башы бла барды. Ол улу объекти, узууну 162 метр. Кеси да транспортну Май эмда Терк районны ара-

Сабийлеге – тынзылы мектепте

Кыргыз-Малкър элдеринде Алай шахарларында мектепте тынзылы ремонт этиу турады. Билдиргенди республика башчысы Шамалы жумушала андан ары бардырыла. Ала уа республикада «Билим беруу» эмда «Жаш тёлю бла сабыл» миллет проектине жашауга кийири бла байланылды. Алай бла Солдатск станицада да П. Гитий аты мектепте кызыл ремонт этиу этилди бошала турды. Меким 60 жын мында алга берилген эти хайырлангырды. Андан бери уа мамкемде жангыртуу ишле болмагандыла. Мында тынзылы ремонт а болгар этилди башланган эди. Бюгюнлюккө ала уа мектепте кызыл ремонт этиу этилди бошала турды. Меким 60 жын мында алга берилген эти хайырлангырды. Андан бери уа мамкемде жангыртуу ишле болмагандыла. Мында тынзылы ремонт а болгар этилди башланган эди. Бюгюнлюккө ала уа мектепте кызыл ремонт этиу этилди бошала турды. Меким 60 жын мында алга берилген эти хайырлангырды.

Бусагата мекимни отуларын таппандыла турдыла. Бу жумушала таман болсола, аланы жаны окуу мебель, дерликке эмда шёндропто техника бла жалчырыкыла. Мында уа ремонт «Кыргыз-Малкър Республикада билим беруу анылы» деген программаны чекеринде бардырыла.

Мектепте биринчи сентябрде дер жаны журтун бошала турды. Мында он регионда шёндропто излемге келишсе окуу мамкеледен бери болуучу. Мында 640 сабийге билим берилдик.

Нальчикде да жангы окуу жылга 7 школ ачылган болду. Билдиргенди кёпюрлө.

Орам таппандырылады

Каменка элде Набережная орамда жангыртуу ишле кыстау бардыла. Бу объекти узуунулу көп кылаам эки километрди. ол кеси да тоузарты, нек дегенде элден тыншыла атып турды. Ала ючүмө, ала ючүмө тутаргызын унутпакчы. Сиз танымаган, кесин излемлери толтурган аданы чакырыларына жануу бериден алга, кезигизин жашаууну бузуга болуугузу уу эсте тошортуңу.

Интернетте басмалаган хар сёзбюб очюн жамуатаны алпында жууаптыгыбызны сөзгө, бюгюн тын кырылда этилген тархатка жакк бассам, тамбла ол мени юйорчурчюндө. Анда адала көп жыйылган жердеде кырауга сюйгендиле.

Право нызамны сакылачула 38

МАЗИРАНЫ Аслан.

Иги сагзыланыгызыз «жюрекчикке» басарган алгыз

«Россияны ФСБ-сыны КФМР-де Управленийсыны кылуучулары терроризмге кылауу этитиу жумушала бардырган кезинде республиканы инсан Интернетте террористини башларын жулган материалла басмалганын ючюн туугандыла.»

Эс бурган болуучу, ючюр оюмдо быйыл билдирилген теректер басмалды. Жалана ар 3-4 айда быйыл амилдик эткенер ючюн Бахсанда 24-жыллык жаш адамга, Чегемден 45-жыллык эр кишине угупанын ишле ачылгандыла.

РФ-ни СК-сыны КФМР-де следствие управленийы ары бир жолга республиканы беш инсанна (ала 2007-2008 жылдада туугандыла) информация-телекоммуникация амаланы болушуклары бла терроризмни арууларга корешгенери ючюн терслеу материалла ачканды. Энди акылыбык болга келген жаш адамла, мессенджерлердин биринде кагап кырап, анда тархатка этерге чакырыла, РФ-де ишине чекле салынган халкыла аралы террорист организацияны ниеттерин жайгын, террористини жоклаган материалла басмалп тургандыла.

ЖУУАПТЫК КЫТАПНАДЫ

Тууганна тархилерини женгедиле, башларын жулуга корошедиле. Бу, эркинликни тас этерге, тюрюмге тошюрге ким сюеги...

Россияде терроризмге, экстремизмни ниеттерини жайылуларына кыжау система кырап турганды, буйлай аманыкыла этгенге жууаптыкты да кытапталганды.

Экспертле аныгалантарыча, социал сетельде террористини жигитинче, эркилик ючюн кызауу атып бардырылган материалланы, суратланы, видеону басмалганды, бандитини мударарлыкларына торлю-торлю сылтаула кырауга корошюне улупанын жууапта тартып, тутмактагы тошюрге болуктарыны билдире керекдиле.

Законга тийишлиликте, терроризмни башын жулуга корошю – бу юйюсэ ишине тозге санап, аны этгенде болушуга кереклисине чакырыла этген ким болсола, РФ-ни УК-сыны 205.2-чи статьясыны 1-чи кесегине кере жууапта тартыла. Анга 100-500 мил сомга тарады тазир тёлерге тошюрки, неди эркинлик 2 жылдан 5 жылга дери сыйрылады.

Белгиленген статьяны 2-чи кесегинде уа терроризмни асмамлы информация органын, электрон эс телекоммуникация амаланы, ол санап интернетте да кылуучуларды жупулыкты белгиленди. Бу кези-

уде уа инсанны эркинлик 7 жылга дери сыйрыла кырады болды, тазирин бичеми уа миллион сомга дери жетеди.

Терроризм бла байланы аманлыкча ючюн жууапка тартуу 14 жылдан башланганын, бир-бир стаялгага буюкчулукта этгенде уа, ёмдордан азыраак тутмактада тутарга деген ону чыгарылырга болуусун эсгертиге сюеим.

ТЕРРОРИЗМНИ СЫЛТАЛАРЫ

Террористини барысына да ниеттери бирди – мамыр адамданы бадарылыгыны эчки оюмдо, органын тунчуктуруу. Алай бла уа кесерини сейирлерине, аманыкы излемлерине жетиу.

Россияны ФСБ-сыны терроризмге кыжау бөлгюмюлери кылуучулары бардырган тиктиулге кере, аспамында бу кыужур ниетле политика кючле бир билерине кыжау шй башласала, жамуатда правау билимлик кен жайылы, миллетчилик асас, халкк власть органыга, ала чыгарган терс оюнулга кыжаулауу чыккыс, законла шимелсөө башланганды.

Бу ниеттери жайгана жамуатда болган даулашканы, келишмелюккөни хайранчанды, кесерини буюкчу иштерин бардырыла.

Терроризмни сылтаулары экономика, политика, социал жашуу бла байланылды. Экспертлени оюмларына кере, экономикада кылауучуларды ала чыгарган терс жардылау олошингени, аланы арасында башкалык өсгени кына.

Право нызамны сакылачула 38

Маданият

Таулага бла суратлага уа кюн нюрлюдю

Бусагыта Россияде патриот нистде юйретитге аслам эс бурулгана эм аны тынгылы бардыры юкюн кеп амала хайырганыладыла. Аладан бир музей ишини курау...

ну залы сыйлы жерни алпыкты. Дагында району айнууна кышумчулук этгенде юслеринден стендде болукудыла.

Черк району Маданият управленисыны башчысы Чеченаны Фатимат айтханга кере, керекли документле жыйышдырылгандыла, 2026 жылда Черк району музейни проекти Москвага жиберилкиди...

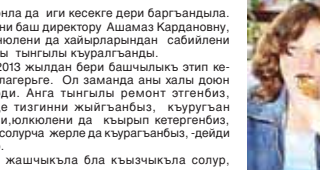
Сезюоз, кыол усталга да дэл берилкиди. Таулу кийиле, темирден атыл ишленген затпа миллет маданиятны ачыклайдыла. Суратпау искусство да тийшиши

Черк району Маданият управленисыны башчысы Чеченаны Фатимат айтханга кере, керекли документле жыйышдырылгандыла, 2026 жылда Черк району музейни проекти Москвага жиберилкиди...

Сезюоз, кыол усталга да дэл берилкиди. Таулу кийиле, темирден атыл ишленген затпа миллет маданиятны ачыклайдыла. Суратпау искусство да тийшиши

Кыалайда болукуду музей? Бу соруу тинтилгенде, оюнда этилгенди. Эскизганы мекия Бабугенде Мечлианы Казимины эсертмесини кытында ишленгиди...

жерин алпыкты. Районлада бардырыла турган ишини маганасы улдуу. «Жыйырма жыл мындан алгач ол заманда Черк району башчысы Темиржанлы Махти музей этерикби, деген эди...

«Дарман суула» сабий лагерер Ак-Сууну төрүнчю постлаканы кытында кыалны агчыны ичинде орналыды. Ол тийреде чыпчыкыналы кырылганларындына, тереклини шуулдаганыларындына башха таушу эшитилмейди.

Лаверини баш директору Ашамая Карданову, юйреткучилени да хайырларындан сабийлени сопулары тынгылы куралгандына.

Эңгү — Россияни чемпионатына

Грозныйн дзюдодан КФО-ну эр кишилени бла тишируяланы араларында чемпионаты бардырылгандына. Анга округну регионларындына 220-дан аслам спортчу кыатындыла, ол санда Кыбарты-Малкыарны келечилери да.

Спорт

да экинчи жерге Уналаны Ислам чыкыганды, ол тренерле Дмитрий Ивановиче бла Анзор Алхудова юйрениди. Дагыда төртүлени — Амир Пшибев, Тимерлан Кужев, Аскер Мамиев бла Ильяс Мурзабеков — кесерини кызууларында бешинчи болукудыла.

Алчы жерле бла акеулен кууандыргандыла. Тишируяланы араларында 52 килограмм ауурлукта эм кочло Мисирялины Карина болганды, аны тренерле Нурмухамед бла Рустам Куржиев юйретиди. Эр кишилени араларында уа 100 килограммга дери ауурлук...

Кыоркысузкулуну жалчытууга да уллу эс бурулду. Сөз ючюн, жолочулуктагы чыгарыны алында сабийлени агачда, суда кесерин кылай жорикторге керек болганына юйретиди.

Баш редактору орунбасары ЖАНУРАЗЛАНЫ НАЖАБТ. РЕДАКЦИЈА: КЮНАКЛАНЫ Хасан (баш редактор) ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ТОКУЛАНЫ Борис (журналист секретарь), ТИКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зуура, УЛБАСЛАНЫ Мурат.

РЕДАКЦИЈА БЕНОМЛЕР: Политика эм право — 42-24-02. Экономика — 42-66-73. Културга — 42-66-76. Социал ишче — 42-75-82. Курортула, туризм эм спорт — 40-39-93. Окуучулар бла байланышканда жорикторге эм жалчыла — 42-37-94. Сурат алычуу — 40-50-18. Эңи корреспондент — 42-68-72. Операторлары — 42-66-85.

Унутулмазык

алай таулу суратчы усталыгында, сайлаган жолуна кертичилей кылайды. Ол хар кюн таулу халкыны тарыхы суратлайды, бир заманда бу иш керекли болуруна ийанып...

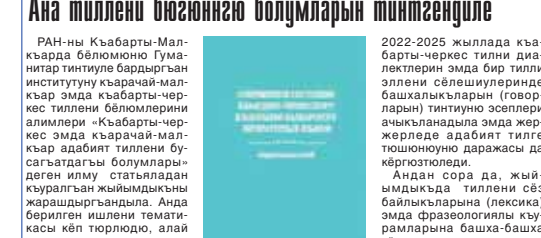
Бызынгыда тойда

Онтогузунчу юмюрно 90-чы жылларында академик Николай Адольфович Буш Кавказга бир иренча кере келгенди. Аны тинтуулары, алдырган суратлары таулу халкына жашууларыны юслеринден халпарлаган сейр тарых шартлагы айлангандыла. Ма ол жыйышдырган суратладан Россияни илмула академиясыны Антропология эмда этнография музейинде кермоч куралган эди.

де окуганында, белгили алим Андрей Горданингге юйберге насыбы тутканды. Бир кесектен а жашны Тартуда Ботаникалы төрөк башчаны директоруну болушкурчусуна салдыла. Анда уа ол Кавказы битмлерин тинтуу бла корешкен алим Николай Кузнецов бла танышды.

БАЙСИЛАНЫ Марзият.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

«Траман суула» сабий лагерер Ак-Сууну төрүнчю постлаканы кытында кыалны агчыны ичинде орналыды. Ол тийреде чыпчыкыналы кырылганларындына, тереклини шуулдаганыларындына башха таушу эшитилмейди.

2022-2025 жылдада кыабарты Малкыарда буюмюногу Гуманитар тинтууле бардыган институтуна кыарчай-малкыар эмда кыабарты-черкес тиллени буюмлерини алиллери «Кыабарты-черкес эмда кыарчай-малкыар адабият тиллени бусагытадыгы болуларына деген илму ступьялардына куралган жыйымдыкыны жарашдыргандыла. Анда берилген ишлени тематикалы кеп тиллери алай эсе да, аланы муруттары уа бирди — сагынылганы аны тиллени лингвистика жаны бла маганалы жарыяларыны ачыкчалы.

Майдалла кеп эдиле

Кыабарты-Малкыарны Спорт министрствосунда ГТО-дан 2024 жылны төртюнчю, 2025 жылны биринчи кварталларында алтын майдалла алганыла, табушуну кыуачулук халда берилди. Аны юсонден бизге штатда болмаганын корреспондентибиз Кюмчеланы Аязя билдиргенди.

Сакчылык

Ырхы келе турганыны юсонден Тырынуузу административсына заманында билдирчирча, КымР-ни от тошуоуге кыажу-кыутханыуу службасыны каленчери Гирхожан сууну отгары жанларнда кече, кюн да дежурство этип башлагандыла. Ала бу сууну ызын эмда жагыларын, сора андан бийинде орналган Башы-Кыара килно кезиуке тинтип, алада болган тордонулуны тохташдырыу туралыла, дегенди МЧС-ни КымР-де буюмлоду.

Билдириу

Газ оборудование сатып алыргы болушлук

Ырхы суула басмазча

Ырхы келе турганыны юсонден Тырынуузу административсына заманында билдирчирча, КымР-ни от тошуоуге кыажу-кыутханыуу службасыны каленчери Гирхожан сууну отгары жанларнда кече, кюн да дежурство этип башлагандыла. Ала бу сууну ызын эмда жагыларын, сора андан бийинде орналган Башы-Кыара килно кезиуке тинтип, алада болган тордонулуны тохташдырыу туралыла, дегенди МЧС-ни КымР-де буюмлоду.

Газ оборудование кюллу болуруга, хар учкастарында кек отлук бла жалчытуу ишлени тамоаларга, сора аны кезиуюнде эленирик материаланы сатып алыргы умут этгенге Кыабарты-Малкыарны Промышленность, энергетика эм сатуу-алуу министрствосу ача бла болушурга болукуду. Сөз республикада жашаган инсаналаны талай кыууларын онгурууну юсонден барды.

Июль бла август бизни республикада ырхы суула келир жаны бла кыоркысуу айлагы саналадыла. Ол ахауа жылыны, сагынылганын черек толурасы болуп башлаганы бла байланыды. Чырама эрип, жаууна да асымралык жауп тебиреселе уу, кыоркыу бююнда уллу болукуду.

РЕДАКЦИЈА АДРЕСИ: 360000, Нальчик шаар, Ленин аты проспекти 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru

РЕДАКЦИЈА АДРЕСИ: 360000, Нальчик шаар, Ленин аты проспекти 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru